

26.6.2018

EOAK/3543/2017

Ratkaisija: Apulaisoikeusasiamies Maija Sakslin

Esittelijä: Vanhempi oikeusasiamiehensihteeri Mirja Tamminen

TUKIPÄÄTÖKSEN VALMISTUMINEN

1 KANTELU

Kantelija kertoi, että hän ei ollut saanut 22.5.2017 mennessä päätöstä vuoden 2015 eläinten hyvinvointikorvausta koskevaan hakemukseensa. - - -

Kantelija katsoi, että tukipäätöksen tekeminen kestää liian kauan, mikä on ongelmallista tuensaajan oikeusturvan kannalta, koska asiat voivat unohtua ja asiakirjat kadota. - - -

2 SELVITYS

- - -

3 RATKAISU

3.1

Maaseutuviraston selvitys

- - -

3.2

Oikeusohjeita

- - -

3.3

Kannanotto

3.3.1

Vuoden 2015 eläinten hyvinvointikorvausta koskevien tukipäätösten antaminen

Euroopan unionin yhteisen maatalouspolitiikan uudistukseen liittyvät tukijärjestelmät otettiin käyttöön jäsenvaltioissa vuoden 2015 alusta lukien. Säädösten ja tukijärjestelmien uudistamisen myötä myös viljelijätukien tukihakemustietojen käsittelyyn, tukien maksamiseen ja tukipäätösten tekemiseen liittyvät tietojärjestelmät tuli määritellä ja toteuttaa kutakin tukea varten uudelleen. Tietojärjestelmien rakentaminen osoittautui arvioitua suuremmaksi työksi.

Maaseutuviraston selvityksen mukaan tietojärjestelmien rakentamista oli toteutettu sen käytössä olleiden resurssien puitteissa tukivuoden 2015 osalta niin, että tukien maksamista oli priorisoitu tietoisesti viljelijöille lähetettävien tukipäätösten kustannuksella. Maaseutuviraston mukaan se oli maa- ja metsätalousministeriön ja tuottajajärjestöjen kesken vallinneen yhteisym-

määräyksen perusteella toiminut siten, että tuet oli maksettu mahdollisimman aikaisessa vaiheessa. Maaseutuviraston mukaan toimimalla kantelijan esittämällä tavalla vuoden 2015 tukien suhteen seurauksena olisi ollut tukimaksujen merkittävä viivästyminen.

Maaseutuviraston ratkaisu tehtiin tilanteessa, jossa tukien ja korvausten maksuajankohtien muuttuminen aiemmista tukivuosista lainsäädännön muutosten vuoksi sekä maksuajankohtien siirtyminen osin tukivuodelle 2015 laaditusta tavoitteellisesta maksuaikataulusta tietojärjestelmätietojen haastavuuden vuoksi aiheuttivat viljelijöiden keskuudessa merkittävää huolta tilojen taloustilanteesta. Lisäksi samana ajanjaksona maataloutta rasittivat eri syistä taloudelliset ongelmat.

Tukipäätökset voidaan toimittaa tuenhakijoille sen jälkeen, kun lopullinen maksettava tuen määrä on selvillä. Maaseutuviraston mukaan merkittävä osa viljelijätuista maksetaan kahdessa erässä ja lopullinen tuen määrä on selvillä vasta lähellä toisen erän maksamista. Toisessa erässä/lopullisessa maksussa huomioidaan hakemukseen kohdistuneet vähennykset. Tukipäätökset tuotetaan tietojärjestelmästä keskitetysti ja ennen niiden toteutuksen valmistumista kunnan yhteistoiminta-alueen tai ELY-keskuksen ei ole mahdollista lähettää päätöksiä tuenhakijoille.

Maaseutuvirasto totesi, että tukipäätökset oli pyritty tekemään niin varhaisessa vaiheessa kuin se oli ollut mahdollista. Maaseutuvirastosta saadun tiedon mukaan osa tukivuodoista säilyi muuttumattomana tai lähes muuttumattomana vuoden 2015 maatalouspolitiikan uudistuksessa. Näiden tukien tukipäätökset oli voitu lähettää aikaisemmin tuenhakijoille. Vastaavasti enemmän muutoksia kokoneiden tukien tai kokonaan uusien tukien päätösten järjestelmään toteuttaminen oli vaatinut pidemmän ajan.

Maaseutuvirastosta saadun tiedon mukaan tukipäätösten lähettämismahdollisuus oli avattu ensimmäisten vuoden 2015 viljelijätukien osalta 16.11.2015. Maaseutuviraston mukaan tämän jälkeen tukipäätösten tuotantoon viivettä oli tehty järjestelmällisesti ja ajallisesti varsin tiheään tahtiin sitä mukaa, kun se oli ollut mahdollista. Eläinten hyvinvointikorvausta koskevien tukipäätösten lähettämismahdollisuus oli avattu 13.4.2017.

Kantelijalle oli lähetetty tukipäätös vuoden 2015 eläinten hyvinvointikorvaukseen 30.5.2017 eli yli yhdeksän kuukautta sen jälkeen, kun korvauksen toinen erä oli maksettu hänelle 23.8.2016. Pidän päätöksen valmistumisaikaa tuenhakijan kannalta kohtuuttoman pitkänä. Tukipäätöksen valmistumisen viivästyessä myös mahdollinen muutoksenhaku viivästyy.

Käytettävissäni olevasta selvityksestä ei ilmene, että tukipäätösten valmistumisen viivästyminen olisi aiheuttanut tuenhakijoille oikeudenmenetyksiä muutoksenhaun osalta tilanteissa, joissa tuki tai korvaus oli jätetty maksamatta tai sitä oli vähennetty. Oikeusasiamiehen kansliaan ei ole saapunut nyt käsiteltävänä olevan kantelun lisäksi muita kanteluita, jotka koskisivat tukipäätösten valmistumisen viivästymistä. Tässä tapauksessa kantelija ei ole käyttänyt hänellä ollutta mahdollisuutta hakea oikaisua tukipäätökseen, jolla maksettavaa korvausta oli alennettu.

Maaseutuviraston mukaan tilanne tukipäätösten valmistumisen ajankohdan suhteen muuttui jatkossa paremmaksi, koska vuodelle 2015 toteutettua päätöspohjaa ja tukilaskentaa voidaan käyttää tulevien vuosien toteutuksessa hyödyksi. Eläinten hyvinvointikorvauksen vuoden 2016 ensimmäinen erän maksaminen oli alkanut marraskuussa 2016 ja toisen erän maksaminen oli alkanut 22.6.2017. Vuoden 2016 tukipäätös oli ollut mahdollista lähettää viljelijöille 26.6.2017 alkaen.

Olen aiemmin tietojärjestelmien kehittämisen ongelmiin liittyneessä asiassa (dnro EOAK/2192/2016) todennut pitäväni tärkeänä, että Maaseutuvirastossa ja maa- ja metsätalousministeriössä edelleen kiinnitetään riittävää huomiota siihen, että tietojärjestelmien tehokkaaseen kehittämiseen ja ylläpitämiseen on riittävät voimavarat. Käsitykseni mukaan tämä on välttämätöntä tuensaajien aseman turvaamiseksi. Samalla ilmoitin tulevani seuraamaan ministeriön ja Maaseutuviraston toimenpiteiden riittävyttä sopivaksi katsomallani tavalla.

- - -

4 TOIMENPITEET

Maaseutuviraston menettelyä arvioidessani olen ottanut huomioon Maaseutuviraston selvityksessä esitetyt syyt vuoden 2015 tukipäätösten viivästymiseen sekä sen, että vuonna 2016 eläinten hyvinvointikorvausta koskevia tukipäätöksiä on ollut mahdollista lähettää viljelijöille viipymättä korvauksen toisen erän maksamisen aloittamisen jälkeen. Katson, ettei asia anna minulle aihetta muihin toimenpiteisiin kuin, että saatan edellä kohdassa 3.3.1 tukipäätöksen viivästymisestä lausumani Maaseutuviraston tietoon.